

ЗМІНА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

**БУЖЕНКО Д.І., МАГІСТРАНТКА,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**
Науковий керівник – д.е.н., професор Матеніч Т.Г.

Організація і планування роботи підприємства та облікового процесу завжди починається з формування облікової політики. Ретельно продумана та вірно скорегована облікова політика забезпечує ефективну фінансово-господарську діяльність підприємства, а також максимальний ефект від ведення обліку в цілому.

Проте практика діяльності сільськогосподарських підприємств свідчить, що власники та адміністративно-управлінський персонал суб'єктів господарювання у деяких випадках не приділяє належної уваги якісній розробці елементів облікової політики. І тому в такому випадку бухгалтерський облік в повному обсязі не виконує свої функції.

Питання формування облікової політики на підприємствах розглянуто у працях Амбросова В.Я. [7], Житного П. [2], Лузана Ю.Я. [5], Охрамович О. [4], Ночовної Ю. [3] та ін. Науковці висвітлюють зміст дефініції «облікова політика», побудову наказу про облікову політику, організаційні складові облікової політики. Проте зміну облікової політики розкрито не повно.

В Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» з 01.01.2018 р. змінилося визначення облікової політики. Оновлене та прийняте визначення звучить так: облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності (ст. 1 Закону про бухгалтерський облік) [1].

Доцільність зміни того чи іншого параметра в обліковій політиці комісія підприємства має право встановити під час обов'язкової річної інвентаризації, а якщо їх розробляє аудиторська фірма, – під час саме аудиторської перевірки. При цьому слід пам'ятати, що такі зміни та поправки можливі у випадках, передбачених пунктом 9 П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [8]. Отже, облікова політика може змінюватися за таких умов, а саме коли:

- змінюються статутні вимоги підприємства (тобто при внесенні змін до самого статуту);
- змінюються вимоги саме органу, що затверджує положення (стандарт) бухгалтерського обліку (тобто внесені зміни чи доповнення до П(С)БО або затверджене чергове П(С)БО);
- зміни забезпечать суто достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Вплив зміни облікової політики на події й операції минулих звітних періодів підприємства відображається шляхом:

- коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року;
- повторного надання аудиторам порівняльної інформації стосовно попередніх звітних періодів.

Зміна облікової політики на підприємстві, вибір відображення та коригування впливу зміни на облікову політику повинні бути розкриті й обґрунтовані у примітках до фінансової звітності за поточний звітний період.

Облікова політика застосовується щодо подій і операцій з моменту їх виникнення, за винятком випадків, коли зі зміною облікової політики суму коригування нерозподіленої суми прибутку на початок звітного року неможливо визначити достовірно (наприклад, втрачено якусь підшивку первинних документів за попередній період, відновити яку на даний час вже неможливо). У цьому випадку загальна облікова політика поширюється тільки на період подій й операцій, які відбуваються після дати зміни облікової політики.

Таким чином, зміна облікової політики тягне за собою перерахунок прибутків саме за всі попередні періоди діяльності підприємства, що зайвий раз підтверджує дійсно надзвичайну важливість науково обґрунтованого, професійного підходу до її встановлення на будь-якому підприємстві.

Дещо пом'якшує ситуацію те, що не вважається зміною облікової політики встановлення саме облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій;
- подій або операцій, які не відбувалися раніше на підприємстві.

А якщо неможливо розрізнити зміну облікової політики та облікових оцінок, то це розглядається й відображається як зміна облікових оцінок.

В даному випадку не слід плутати зміну облікової політики зі зміною визначення облікових оцінок. Наприклад, зміну характеру діяльності підприємства, застосування нових видів сировини й матеріалів спричиняють не зміна облікової політики, а саме її встановлення. У цьому випадку ми маємо справу не зі зміною облікової політики, а із зміною облікових оцінок на даному підприємстві.

Облікова оцінка – попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу суто витрат і доходів між відповідними звітними періодами. Вона може бути завжди переглянута, якщо змінюються обставини, на яких вона ґрунтувалася, або отримано іншу додаткову інформацію.

Встановлення саме таких змін на практиці підприємства – досить складна і скрупульозна справа, під час якої важко повністю уникнути помилкових рішень з огляду аудиту.

Отже, усім подіям (операціям), які є новими або не зовсім досконалими для підприємства, для встановлення облікової політики необхідно дати попередньо облікову оцінку, а оскільки вона може змінитися, то доведеться застосовувати інші методи і процедури. Якщо облікова оцінка змінюється, то не варто коригувати прибуток і повторно надавати інформацію у відповідні інстанції про попередні звітні періоди для порівняння та моніторингу. Зміни облікових оцінок завжди впливають тільки на майбутнє і не стосуються в жодному разі минулого.

Наслідки змін в облікових оцінках необхідно включати до тієї статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалась для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки, в тому періоді, в якому відбулася зміна, а також в наступних звітних періодах, якщо зміна впливає саме на ці періоди.

Маренич Т.Г. наголошує на відмінностях облікової політики і облікової оцінки [6]. Передбачені істотні відмінності при відображенні в обліку наслідків зміни облікової політики й облікової оцінки. Найголовнішими з них, на думку вченого, є такі: при зміні облікової політики операції відображаються в обліку ретроспективно, а при зміні облікової оцінки – перспективно [6, с. 181].

Для відображення змін облікової політики у фінансовій звітності, необхідно, на погляд групи вчених [5], виконати наступні послідовні дії:

1. Визначити дату зміни облікової політики.
2. Визначити суму коригування залишку нерозподіленого прибутку на початок звітного року.
3. Відобразити зазначену суму в бухгалтерському обліку шляхом коригуючих проводок.
4. Відобразити суму коригувань в балансі по колонці «на початок звітного періоду».
5. Провести перерахунок показників звіту про фінансові результати за попередній рік.
6. Провести перерахунок показників звіту про власний капітал за попередній рік.
7. Відобразити суму коригування у звіті про власний капітал за звітний період у відповідному рядку «Зміна облікової політики» та розрахувати скоригований залишок нерозподіленого прибутку на початок року.
8. Розкрити інформацію про зміни облікової політики у примітках до фінансової звітності [5, с. 25-26].

Отже, підприємство може змінювати методичні підходи до ведення бухгалтерського обліку. Проте можуть змінюватися і організаційні підходи. Як правило, такі зміни вплинуть на якість організації та ефективність облікового процесу, і не вплинуть на фінансову звітність. Зміни до облікової політики підприємства слід обов'язково документувати.

Розглянемо, яку відповідальність несе суб'єкт господарювання, його посадові особи за неприйняття облікової політики та за внесення часто необґрунтованих (незаконних) змін до облікової політики підприємства, та за ведення обліку всупереч вимогам політики.

Законодавчі акти України не передбачають безпосередньої відповідальності будь-якого підприємства, його власника та посадових осіб у випадку не прийняття облікової політики або за внесення необґрунтованих (із порушенням встановленого порядку) змін. Так, під час перевірки фінансової діяльності підприємства орган, який її проводить (аудиторська фірма чи податкова інспекція), може визнати недійсним саме баланс, складений без затвердженої відповідним чином облікової політики (або у разі прийняття необґрунтованих змін до облікової політики, або у випадку не проведення перерахунку прибутків за попередні звітні періоди після внесення змін до облікової політики). Такий висновок базується на положеннях статті 8 Закону про бухгалтерський облік, чинних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996 – XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Житний П. Організаційно – методологічні засади формування облікової політики підприємства / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 3. – С. 3-10.
3. Ночовна Ю. Сучасний стан та проблеми формування облікової політики підприємства / Ю. Ночовна, В. Кулик // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2013. – № 776. – С. 141-146.
4. Охрамович О. Теоретичні та практичні аспекти формування облікової політики підприємств в сучасних умовах господарювання / О. Охрамович // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 5. – С. 190-194.
5. Облікова політика підприємства: [Навч. посібник] / За ред. Лузана Ю.Я., Гаврилюка В.М. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – К. : Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2009. – 328 с.
6. Маренич Т.Г. Обґрунтована попередня облікова оцінка як невід’ємна складова облікової політики підприємства / Т.Г. Маренич // Проблеми економіки. – 2016. – № 2. – С. 179-183.
7. Амбросов В.Я. Облікова політика в агроформуваннях / В.Я. Амбросов, Т.Г. Маренич // Економіка АПК. – 2004. – № 7. – С. 96-99.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-6>.



ТРУДОВА АДАПТАЦІЯ РОБІТНИКІВ

Вилуск А.О.,

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Грідін О.В.

Кадровий менеджмент виступає одним з головних напрямків успішної діяльності організації. Питання збереження кадрів є для багатьох дуже серйозною проблемою, з якою не завжди справляються професійні HR-менеджери.

Під адаптацією (від лат. Adaptatio – пристосування) розуміється процес пристосування працівника до умов зовнішнього середовища, виробництва, праці, життя.

Трудова адаптація розглядається як [3]:

- процес знайомства співробітника з діяльністю та організацією і можлива зміна власної поведінки відповідно до вимог середовища;
- цілісний, динамічний, безперервний, відносно стійкий процес перетворення індивідом самого себе і навколишнього середовища, який наразі триває внаслідок виникнення між ними протиріччя;
- взаємне пристосування працівника і організації, що ґрунтується на поступовому включенні працівника в процес виробництва в нових для нього професійних, психофізіологічних, соціально-психологічних, організаційно-адміністративних, економічних, санітарно-гігієнічних і побутових умов праці та відпочинку;